

Test av ditt brunnsvatten

INNEHÅLLER:

- Provtagningsinstruktioner
- Guide till testresultaten
- Adresser och öppettider

Tack för att du väljer SGS och brunnsvatten.se

Tack för att du väljer SGS för kontroll av din vattenbrunn!

I denna folder finns information som vi rekommenderar att ni läser noga. I foldern finns även en guide om de ämnen som vi normalt analyserar i dricksvattnet.

I slutet av foldern finns en lista över våra laboratorier och inlämningsställen samt öppettider för dessa.

FÖR MER INFORMATION BESÖK:

<https://brunnsvatten.se>

ACKREDITERADE ANALYSER

SGS är ackrediterat av SWEDAC (Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll) enligt SS-EN ISO/IEC 17025. Ackrediteringen innebär att våra laboratorier följer laboratoriestandarden, är tekniskt kompetenta och har förmåga att generera tekniskt giltiga resultat.

SGS är även miljöcertifierat enligt SS-EN ISO 14001

Akcred. nr 1006
Provning
ISO/IEC 17025

INLÄMNING ELLER INSKICK AV PROVER

När du tagit vattenprov så bör det helst nå laboratoriet samma dag som det är taget. Du kan lämna prov direkt på något av våra laboratorier eller inlämningsställen. Om du inte har möjlighet till det kan du köpa returfrakt till dina prover. Då skickar vi med en förtryckt returfraktsedel med lämpligast fraktsätt för dig (företagspaket eller bussgods), tillsammans med provtagningsmaterialet.

Skicka provet mellan måndag till onsdag så det inte blir liggande över helgen hos fraktbolaget.

OBS! Mycket viktigt att postnords företagspaket används om du tänker skicka in dina prover och inte beställt någon returfrakt. Privatpaket av olika slag går ej att använda p.g.a. att dessa paket inte levereras direkt till laboratoriet. Detta gör att transporttiden blir för lång och dina prover hinner bli för gamla.

OBS! Bussgods är det bäst fungerande transportsättet till kunder som bor norr om Huddiksvall. Kontrollera busstider så att du vet säkert att proverna hinner komma till laboratoriet inom våra leveranstider. Vi tar emot prover från bussgods även sent på kvällarna, måndag-torsdag.

Vid frågor ring vår kundservice på: 090-71 16 60.

Provtagningsinstruktion

I kylväskan du har fått finns anpassat provtagningsmaterial utifrån de analyser ni beställt vilket inte behöver vara alla typer av kärll vi beskrivit i instruktionen. Etiketterna som sitter på kärlen är unika och är märkta med er fastighetsbeteckning längst ner till vänster.

De medskickade kylklamparna ska vara frysta när du skickar in provet. Fyll i alla efterfrågade fakta på provkärlets etiketter. Temperatur om ni har möjlighet att mäta den, tänk på att inte mäta i något av provkärnen. Provets märkning är ett fritextfält för att ni som kund ska ha möjlighet att skriva något specifikt för provtagningen, kan t.ex. vara kranens placering eller före/efter filter.

Provet tas lämpligen från den kran i fastigheten som används mest, vanligtvis köskranen. Brunnen bör ha varit i bruk i normal användning under minst ett par veckor, alternativt bör vattnet omsättas i brunnen några gånger innan provtagning. Om brunnen är nyborrad börja med att spola vattnet tills det blir klart, normalisera därefter användningen under ca 2 veckor ta sedan provet.

ATT TÄNKA PÅ:

- Ska ni lämna in på något av våra inlämningsställen, ta bort fraktsedeln på väskan. Våra inlämningsställen ändras under året, aktuell lista hittar ni på vår hemsida:
brunnsvatten.se/lamnar
- Provet bör anlända till laboratoriet samma dag som det är taget, dock senast inom 48 timmar.
- Skicka provet måndag, tisdag eller onsdag så att det inte blir liggande över helgen på posten eller bussgods
- Radon som skickas till vårt lab i Karlstad och Umeå måste skickas så att de anländer senast onsdag.

Packa din väska rätt

CHEKLISTA

- Frys kylklamparna.
- Fyll i provfakta på etiketten.
- Tvätta händerna.
- Ställ kranen i maximalt kallvattenläge för så lite inblandning av varmvatten som möjligt.
- Spola till vattnet blir riktigt kallt.
- Ta om möjligt temperaturen på vattnet.
- Fyll samtliga kärl vid samma tidpunkt och på samma provtagningspunkt.
- Fyll kärlen enligt provtagningsinstruktionen på andra sidan.
- Packa kärlen tillsammans med kylklamparna. Spara denna folder då den är en bra hjälp när ni ska tolka analysresultaten som normalt kommer inom två veckor.
- Om du beställt returfrakt, ta bort fraktsedeln på väskan och ersätt den med den nya som finns medskickad. Det går även bra att köpa fraktsedel hos postombudet eller bussgods företaget.

UNDERSÖKNING MIKROBIOLOGISKA ANALYSER

(Plastflaska med blå kork, med tillsats av Natriumtiosulfat)

- Vidrör inte flaskmynningen eller insidan av korken.
- För in provflaskan under vattenstrålen utan att komma i kontakt med kranen.
- Fyll flaskan till 4/5-delar, strax under "axlarna" på flaskan.

UNDERSÖKNING KEM- OCH METALL ANALYSER

(Plastflaskor med vita/genomskinliga korkar. Gäller även kärl med små etiketter)

- För in provflaskan under vattenstrålen utan att komma i kontakt med kranen.
- Fyll till korkens nedre kant.

UNDERSÖKNING AV RADON

(Radonvial i plastpåse)

- Ställ in vattenflödet så att en jämn liten stråle, som inte bryts, formas.
- Tappa upp vatten i provkärlet försiktigt utefter provkärlets vägg, så att kärlen fylls helt. Obs. det får inte finnas någon luft i kärlet.
- Tillslut kärlet snarast och ordentligt, då radon är en gas.
- Notera datum & tidpunkt för provtagningen på plastpåsens etikett. Obs. skriv ej direkt på provkärlet.

UNDERSÖKNING BEKÄMPNINGSMEDEL, PETROLEUM OCH ASFALTSRESTER

(Glasflaskor med och utan konserveringsmedel)

- För in provflaskan under vattenstrålen utan att komma i kontakt med kranen.
- Toppfyll glaskärlen försiktigt. Obs. var noggrann med att det inte rinner över då flaskorna kan innehålla konserveringsmedel.

Guide till analysresultaten

På analysprotokollet som du får när testerna är klara finns förutom redovisning av analysresultaten ett utlåtande med kommentarer. Ett dricksvatten bedöms som tjänligt, tjänligt med anmärkning eller otjänligt ur mikrobiologisk och/eller kemisk synpunkt. Bedömningen sker endast utifrån de analyser som utförts, därför förespråkas alltid ett komplett prov utifrån Livsmedelsverkets rekommendationer.

TJÄNLIGT innebär att vattnet är lämpligt som dricksvatten och för andra hushållsändamål.

TJÄNLIGT MED ANMÄRKNING innebär att vattnet har en mindre tillfredsställande sammansättning som normalt inte bedöms medföra några hälsorisker. Det kan ge estetiska effekter så som lukt, smak och missfärgning.

OTJÄNLIGT innebär att vattnet inte bör användas till dryck eller matlagning p.g.a. att hälsorisker föreligger.

Grund för anmärkningen står inom parentes och kan vara av:

e=estetiska

t=tekniska

h=hälsomässiga skäl.

För den som vill ha ytterligare information hänvisas till Livsmedelsverkets råd om enskild dricksvattenförsörjning:

www.slv.se

Förklaring till de mikrobiologiska analysresultaten

ODLINGSBARA MIKROORGANISMER (22°C)

Förhöjda halter av mikroorganismer kan bero på inläckande ytvatten och/eller på otillräcklig vattenomsättning. I nya brunnar kan det finnas ett högt antal mikroorganismer men antalet brukar sjunka efter någon tids användning.

Tjänligt med anmärkning vid: 1000cfu/ml (h)

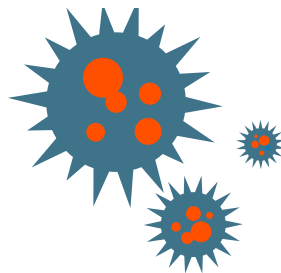
Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

ESCHERICHIA COLI (E.COLI)

E.coli finns normalt i tarmkanalen hos människor och varmblodiga djur. Förekomst av denna bakterie i vattnet tyder på påverkan från avlopp, gödsel eller liknande. Vid påvisande av sådana bakterier kan man inte utesluta förekomst av sjukdomsframkallande bakterier och/eller virus. Bör kokas före det används till dryck och matlagning i avvaktan på åtgärd.

Tjänligt med anmärkning vid: -

Otjänligt: Påvisade MPN/100ml (h)

KOLIFORMA BAKTERIER (35°C)

Koliforma bakterier förekommer naturligt i jord och vatten men också i tarmkanalen hos djur och människor. Brunnar anlagda i sprickigt berg eller genomsläppliga jordlager kan via otäta brunsväggar förorenas av inläckande ytvatten.

Tjänligt med anmärkning vid: 50 ctu/100ml (h)

Otjänligt: 500 ctu/100ml (h)

Förklaring till de kemiska analysresultaten

TURBIDITET (GRUMLIGHET)

Turbiditeten kan utgöras av synliga partiklar eller opalescens d.v.s. mycket små partiklar som ger vattnet en viss "mjölkighet". Vid en turbiditet på ca 3FNU, kan man med blotta ögat se att vattnet är grumligt. Orsaken till ett vattens turbiditet är i flera fall järnföroreningar eller leror. Turbiditeten tyder ofta på att brunnen är otät och att ytligt grundvatten trängt in.

Tjänligt med anmärkning vid: 3FNU

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

FÄRG

Vattnets färg orsakas vanligen av multnande växtdelar – humusämnen och/eller av järnförekomst. Färgat vatten innebär ingen hälsorisk men ger det ett mindre tilltalande utseende.

Tjänligt med anmärkning vid: 30mg/l Pt (e)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

KONDUKTIVITET

Konduktiviteten är ett mått på vattnets elektriska ledningsförmåga och stiger med ökad salthalt. Ledningsförmågan är i regel mindre än 100mS/m.

Tjänligt med anmärkning vid: Bedöms inte med anmärkning

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

pH

pH-värdet visar balansen mellan vattnets sura och alkaliska beståndsdelar. pH-värdet ligger i allmänhet mellan 5 och 8. Värdet under 6,5 kan innebära risk för korrosions-skador på rörledningar av metall. Låga pH-värden ökar risken för utlösning av metaller ur ledningssystemet. Det är därför viktigt att spola ur ledningarna på morgonen när vattnet stått stilla under natten. Mycket höga pH-värden kan uppstå vid användande av alkaliska filter samt utlösning från cement.

Tjänligt med anmärkning vid: <6,5

Otjänligt: >10,5 (h)

ALKALINITET

Alkalinitet är ett mått på vattnets buffrande förmåga och har tillsammans med pH och hårdhet betydelse för vattnets metallangripande egenskaper. Vid halter över 60mg/l minskar risken för korrosionsskador.

Tjänligt med anmärkning vid: Bedöms inte med anmärkning

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

LUKT

Ett vattens lukt har ofta naturliga orsaker, t.ex. jord, mossa, lera eller sjövattnen. Järnförekomst kan ge upphov till lukt som vid höga halter ibland blir direkt motbudande och rapporteras som metallisk lukt. Ett vanligt problem är förekomst av svavelväte som har en lukt liknande den från ruttna ägg. Lukt har en stor betydelse för vattnets tjänlighet, då lukten kan indikera problem som övriga analyser inte kunnat påvisa.

Tjänligt med anmärkning vid: Tydlig (e) – Naturlig

Otjänligt: Tydlig (h) – Onaturlig, Stark (e)

KEMISK SYREFÖRBRUKNING CODM_n

Kemisk syreförbrukning är ett mått på vattnets halt av organiska ämnen vilka oftast består av multnande växtdelar, det vill säga humus. Dessa ämnen kan påverka färg, lukt och smak. Högt halt kan tyda på att brunnen påverkas av ytvatten eller föroreningar. Kan bidra till bakterietillväxt i ledningarna och försämrade reningen i eventuell reningsanläggning.

Tjänligt med anmärkning vid: 8mg/l (e)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

AMMONIUM

Förhöjd halt ammonium förekommer naturligt, men kan tyda på förorening från avlopp eller liknande. Höga halter kan bidra till nitritbildning och lukt.

Tjänligt med anmärkning vid: 0,50mg/l (t), 1,5mg/l (t,h)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

NITRAT

Förhöjda halter nitrat indikerar förorening från avlopp eller liknande, kan förekomma i närhet av gödslad mark. Vatten med halter över 50mg/l ska inte ges till barn under ett års ålder.

Tjänligt med anmärkning vid: 20mg/l (t)

Otjänligt: 50mg/l (t,h)

NITRIT

Halter över 0,1 mg/l NO₂ kan tyda på förorening.

Kan också förekomma naturligt i framförallt borrade brunnar med syrebrist. Vatten med halter över 0,10mg/l ska inte ges till barn under ett års ålder.

Tjänligt med anmärkning vid: 0,10mg/l (t,h)

Otjänligt: 0,50mg/l (h)

FOSFAT

Höga fosfathalter kan tyda på förorening från avlopp eller gödsling.

Höga fosfathalter kan också ha naturligt, geologiskt ursprung.

Tjänligt med anmärkning vid: 0,60mg/l

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

FLUORID

Fluoridhalter mellan 0,8-1,2mg/l anses ha kariesförebyggande effekt. Högre fluoridhalter innebär risk för missfärgning av tandemalj och det kan vara lämpligt att byta till en tandkräm som inte innehåller fluorid. Vatten med halter mellan 1,3mg/l och 4,0mg/l ska endast ges i begränsad omfattning till barn under ett och ett halvt års ålder. Vatten med halter mellan 4,1mg/l och 5,9mg/l ska endast ges i begränsad omfattning till barn under sju och vid enstaka tillfällen till barn under ett och ett halvt års ålder.

Tjänligt med anmärkning vid: 1,3mg/l (h)

Otjänligt: 6,0mg/l (h)

KLORID

Höga kloridhalter förekommer vid salt grundvatten eller påverkan från avlopp, deponi och vägsalt. Kloridhalter över 100mg/l kan påskynda korrosionsangrepp. Halter över 300mg/l kan ge smakförändringar.

Tjänligt med anmärkning vid: 100mg/l (t), 300mg/l (e,t)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

SULFAT

Sulfathalter över 100mg/l kan påskynda korrosionsangrepp. Över 250mg/l kan ge smakförändringar och övergående diarré hos känsliga barn.

Tjänligt med anmärkning vid: 100mg/l (t), 250mg/l (e,t,h)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

JÄRN

Järn finns ofta i grundvatten och kan ge upphov till utfällningar, missfärgningar och lukt och smak. Järnhalten bör vara under 0,50mg/l men problem kan även uppstå vid lägre halter. Förekomst av järn medför normalt ingen hälsorisk.

Tjänligt med anmärkning vid: 0,50mg/l (e,t)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

KALCIUM

Mellan 20 och 60mg/l minskar korrosionsrisken i distributionsanläggningen. Olägenheter som vid hårdhet, vid anmärkningsvärda halter, se parametern hårdhet.

Tjänligt med anmärkning vid: 100mg/l (t)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

KALIUM

Kalium kan om det förekommer i höga halter tyda på föroreningar. Halter över 12mg/l är anmärkningsvärda.

Tjänligt med anmärkning vid: 12mg/l

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

KOPPAR

Förhöjda halter kan förekomma beroende på utlösning ur ledningar. Koppar kan orsaka gröna utfällningar i sanitetsporcelain och ibland grönfärgning av hår. Kopparhalter över 2,0 mg/l kan orsaka diarré. För att undvika koppar är det viktigt att spola ur vattnet som varit stillastående i ledningar längre tid.

Tjänligt med anmärkning vid: 0,20mg/l (e,t)

Otjänligt: 2,0mg/l (e,t,h)

MANGAN

Mangan finns också ofta i grundvatten. Mangan kan i vattenledningar bilda utfällningar som när de lossnar ger missfärgat (svart) vatten. Risk finns för skador på textilier vid tvätt.

Tjänligt med anmärkning vid: 0,30mg/l (e,t)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

NATRIUM

Höga halter kan tyda på påverkan från saltvatten. Halter över 100 mg/l är anmärkningsvärda. Halter över 200 mg/l kan ge smakförändringar. Vid avhårdning med jonbytare ökar natriumhalten.

Tjänligt med anmärkning vid: 100mg/l (t), 200mg/l (e,t)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

HÅRDHET TYSKA GRADER

Hårdheten anger summan av kalcium och magnesium i vatten. Vatten med låg totalhårdhet kallas mjuka och vatten med hög totalhårdhet hårda. Vatten med hårdhet högre än 15 tyska hårdhetsgrader innebär risk för utfällning på textilier samt i kärl och ledningar.

KALCIUM + MAGNESIUM MG/L DH (TYSKA HÅRDHETSGRADER)

Mycket mjukt	0 - 14	0 - 2,0
Mjukt	15 - 35	2,1 - 4,9
Medelhårt	36 - 70	5,0 - 9,8
Hårt	71 - 150	9,9 - 21
Mycket hårt	> 150	> 21

Tjänligt med anmärkning vid: 15dH (t)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

MAGNESIUM

Vid höga halter kan magnesium bidra till smakförändring.

Tjänligt med anmärkning vid: 30mg/l (e)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

ALUMINIUM

Aluminium kan förekomma naturligt i grundvatten. Lågt pH bidrar till ökade aluminiumhalter i vatten. Halter över 500µg/l kan orsaka slambildning i distributionsanläggningen.

Tjänligt med anmärkning vid: 0,50mg/l (500µg/l) (t)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

ANTIMON

Förekomst kan indikera föroreningar från industrier, soptippar eller röt slam. Antimon kan också tillföras vattnet från material i vatten installationer.

Tjänligt med anmärkning vid: Bedöms inte med anmärkning

Otjänligt: 5,0µg/l (h)

ARSENIK

Arsenik kan förekomma naturligt i berggrunden. Kan också indikera påverkan från förorening.

Tjänligt med anmärkning vid: Bedöms inte med anmärkning

Otjänligt: 10µg/l (h)

BLY

Förekomst kan indikera förorening från industrier, soptippar eller liknande. Kan även förekomma pga. korrosion från blyhaltiga material i äldre fastighetsinstallationer.

Tjänligt med anmärkning vid: Bedöms inte med anmärkning

Otjänligt: 10 µg/l (h)

KADMIUM

Kadmium kan förekomma naturligt i surt grundvatten, men kan även indikera förorening från industrier eller gödningsmedel. Kan även orsakas av korrosionsangrepp på äldre vatteninstallationer.

Tjänligt med anmärkning vid: 1,0µg/l (h)

Otjänligt: 5,0µg/l (h)

KROM

Förekomst indikerar förorening av industrier, soptippar eller liknande. Kan också tillföras vattnet från material i vatteninstallationer.

Tjänligt med anmärkning vid: Bedöms inte med anmärkning

Otjänligt: 50µg/l (h)

NICKEL

Nickel kan förekomma naturligt i surt grundvatten, men kan även indikera förorening från industrier. Kan också tillföras vattnet från material i vatteninstallationer. Viss nickelallergi, t ex handeksem, misstänks kunna förvärras om man dricker nickelhaltigt vatten på fastande mage.

Tjänligt med anmärkning vid: Bedöms inte med anmärkning

Otjänligt: 20µg/l (h)

RADON

Vid höga halter finns risk för hälsoeffekter. Vattnet bör inte användas till dryck eller livsmedelshantering. Störst risk för hälsoeffekter finns vid inandning av radonhaltig luft, som frigörs när vattnet spolas, speciellt vid duschning. Radon från vatten kan tillsammans med radon från mark och byggnadsmaterial ge höga halter i bostadsluften. I en enskild fastighet kan halten minskas genom kraftig luftning i radon-avskiljare eller med andra metoder. För att undvika höjningar av radonhalten inomhus måste avgående gas ledas bort från bostaden.

Tjänligt med anmärkning vid: Bedöms inte med anmärkning

Otjänligt: >1000Bq/l (h)

SELEN

Selen kan förekomma naturligt i grundvatten.

Tjänligt med anmärkning vid: Bedöms inte med anmärkning

Otjänligt: 10µg/l (h)

URAN

Uran kan förekomma naturligt i berggrunden.

Kan påverka njurarna pga uranets kemiska giftighet.

Tjänligt med anmärkning vid: 30µg/l (h)

Otjänligt: Bedöms inte otjänligt

SGS's laboratorier och samarbetspartners för förmedling av prover

Vi har samarbeten med flera företag och kommuner där våra kunder kan lämna in sina vattenprover i färdigpackade kylväskor.

OBS!

Vissa kommuner stänger tidigare dag före röd dag. Se din kommuns hemsida för mer information.

LÄNK OCH INFORMATION OM VÅRA INLÄMNINGSTÄLLNADER

<https://brunnsvatten.se/lamnar>

VÅRA LABORATORIER:

SGS Analytics, Linköping

Olaus Magnus väg 27, 583 30 Linköping

Öppet för inlämning

Måndag-fredag kl. 08.00–24.00

SGS Analytics, Karlstad

Bromsgatan 4 A, 653 41 Karlstad

Öppet för inlämning

Måndag och fredag kl. 08.00–15.00

Tisdag-Torsdag kl. 08.00–18.00

Lunchstängt 12.00-13.00

SGS Analytics, Umeå

Formvägen 5, 906 21 Umeå

Öppet för inlämning

Måndag -fredag kl. 08.00–16.30

Fredag 08.00-12.00

Lunchstängt 12.00-13.00

SGS Analytics, Malmö

Höjrodergatan 30, 212 39 Malmö

Öppet för inlämning

Höjrodergatan 32

Måndag - fredag kl. 08.00–16.30

Lunchstängt 12.00-13.00

WWW.BRUNNSVATTEN.SE

Följ oss på Facebook

<https://www.facebook.com/Brunnsvatten>

HAR DU FRÅGOR KONTAKTA OSS

Tel: 013-25 49 91

(10.00-15.00 Lunchstängt: 12.00-13.00)

KONTAKTA OSS

SGS Analytics Sweden AB

Olaus Magnus Väg 27

Box 1083, 581 10

LINKÖPING

Tel: 013- 25 49 91

se.ie.brunnsvatten@sgs.com

WHEN YOU NEED TO BE SURE

